

ATELIÉR GIRSA
ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE
FA ČVUT

TOMÁŠ BENEŠ
STVOLÍNKY - OBNOVA NÁVSI
ZS 2020/21

SOMMERFRISCHE DRUM. Marktplatz.

STVOLÍNKY

Stvolínky sú dedina na Kokořínsku, v minulosti obývaná prevažne nemeckým obyvateľstvom. Dominantami Stvolíniiek sú zámok, kostol a nad dedinou týčiaci sa hrad Ronov. Po odsune Nemcov z Československa sa začala postupná degradácia inak veľmi výstavnej návsi, ako aj zámku a kostola. Mnoho domov bolo asanovaných, na iných zas polystyrén pozakrýval inak krásne zdobené fasády. Čadičovú dlažbu návsi zakryl asfalt a jej ústredným motívom sa stala autobusová zastávka. Stredom návsi prechádza v súčasť nadmierne vyťažená cesta prvej triedy, ktorú by mal v budúcnosti nahradiť obchvat.

REVITALIZÁCIA

Zámerom práce je revitalizácia návsi s jej bezprostredným okolím. V návrhu počítam v prvom rade s vybudovaním obchvatu Stvolínek a tým pádom s presunom cesty prvej triedy mimo plochu návsi, čím dôjde ku upokojeniu dopravy. Zároveň prekladám autobusovú zastávku mimo plochy návsi. Formujem kompaktnú štvorcovú návses doplnením prieluk pôvodnými hmotami zbúraných domov.

Ústredným motívom je návrat k historickému stavu dochovanému na fotografiách, ktorý tvorí štvorica stromov v centrálnej časti návsi. Ako druh bol zvolený javor mliečny vo variete „Globosum“, ktorý má nízky vzrast a tvorí guľovitú korunu. Pod stromami navrhujem jednoduchú okrúhlu kašnu z pieskovca, čím na návses vraciam vodný prvok. Jeho prítomnosť v minulosti dokazuje indikačná skica stabilného katastru z devätnásteho storočia. Okolie kašny obohacujem studňou s vodnou pumpou, ktorá nechýbala v minulosti v žiadnej vidieckej usadlosti, a preto sem bezpochyby perfektne zapadne. Zároveň prináša možnosť interakcie - okoloidúci človek si môže umyť ruky, napustiť vodu, alebo sa pod ňou môže osviežiť.

PAMÄŤ MIESTA

Počas dlhých dejín Stvolínek bol vždy súčasťou návsi nejaký pomník, čo dokladá už indikačná skica stabilného katastra. Z historických fotografií vieme, že sa tam nachádzali rôzne božie muky a podobné náboženské výjavy. V súčasnosti zdobí náves v priestore autobusovej zastávky červená hviezda na pamiatku oslobodenia v druhej svetovej vojne. Navrhujem súčasný pamätník nahradiť novým, dôstojnejším a nezafarbeným ideológiou. Takým, ktorý by ukázal aj čo sa dialo so Stvolínkami po oslobodení a opätovnom pripojení k Československu.

Môj návrh tvorí hrubo opracovaný pieskovcový monolit vztýčený na podstavci vyrovnávajúcom terén a umožňujúcom kladenie vencov alebo sviečok. Týmto kameňom prechádza vertikálna prasklina, symbolizujúca odtrhnutie Stvolínek od demokratického Československa a okupáciu Nemeckou ríšou. Monolit je však znovu zocelený kovovými obručami, čo znázorňuje oslobodenie a pripojenie Stvolínok naspäť k Českým zemiám. Aj po tomto pripojení však ostala veľká jazva, ktorá hyzdí Stvolínky doteraz. Ide o vysťahovanie pôvodných nemeckých obyvateľov z ich domov. Celý tento príbeh je vygravírovaný do obruči na pomníku.

LOKÁLNY CHARAKTER

Charakteristickým znakom vidieckeho prostredia je okrem veľkej miery vnímania krajiny aj mäkkosť hraníc a prechovávanie tradícií. Preto navrhujem riešiť návies v jednej ploche za použitia lokálneho tradičného materiálu dlažby - čadiča. Taktiež mojim cieľom nie je určovať na návsi nejaké pevné pravidlá a čiary, ktoré by obmedzovali pohyb ľudí.

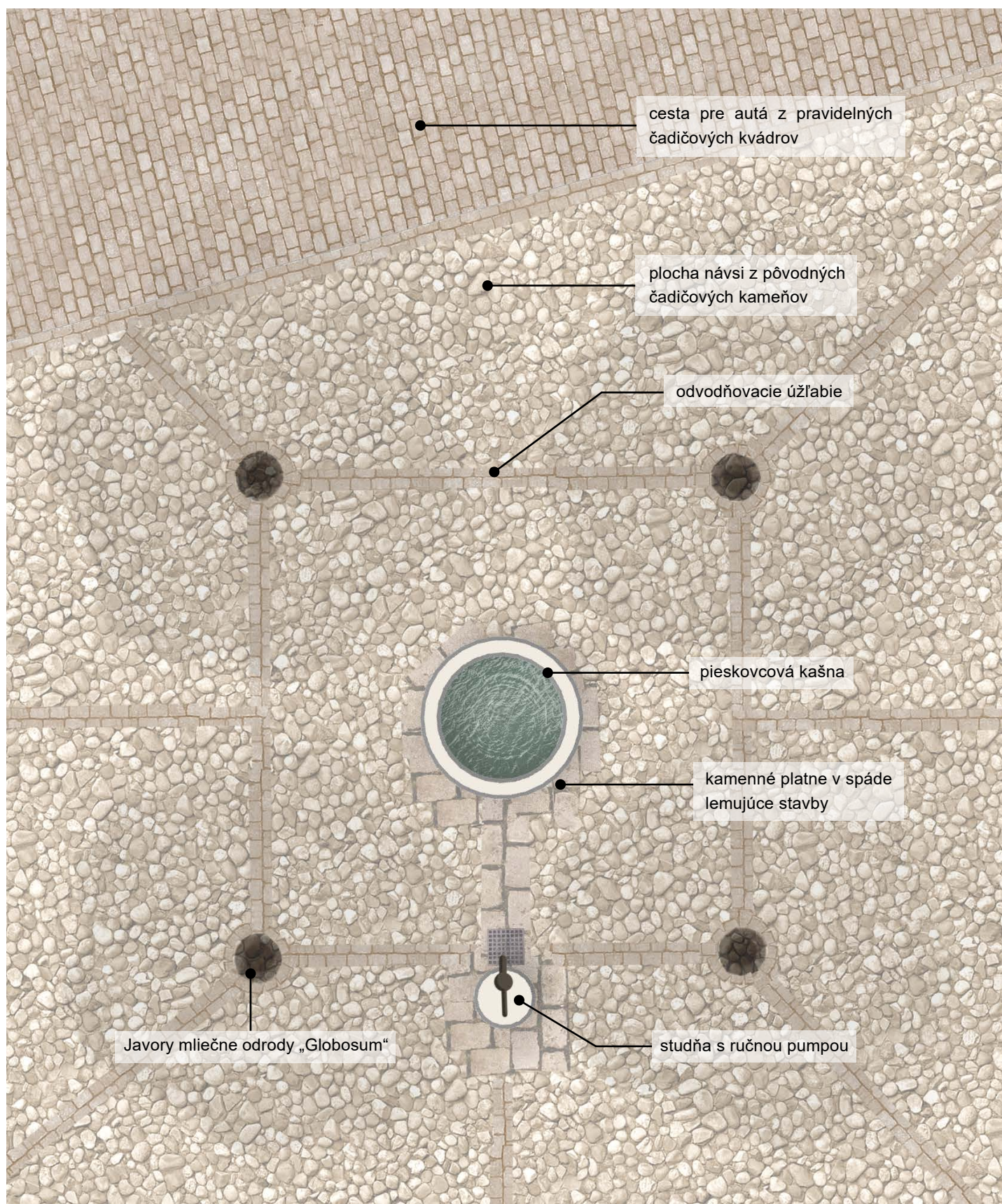
Základný povrch tvoria čadičové oblouny, ktoré sa na návsi bezpochyby aj pôvodne nachádzali. Cesty, ktoré sú primárne určené pre autá, sú vyznačené zmenou skladby dlažby - miesto nepravdielný oblounov ich tvoria pravidelne uložené čadičové kvádre, ktoré lemuje po oboch stranách odvodňovací žľab. Systém žľabov pretína celú návies a vytvára radiálny vzorec od cetrálnej štvorice stromov a zabezpečujú plynulý odvod vody z plochy návsi. V dlažbe sú osadené tradičné kanálne poklopy vo forme štvorcovej železnej mreže. Pri päte budov sú uložené kamenné placáky vyspádované smerom od sokla tak, aby bola voda čo najskôr odvedá z blízkosti domov.

VÝKRES NÁVSI
M 1:250

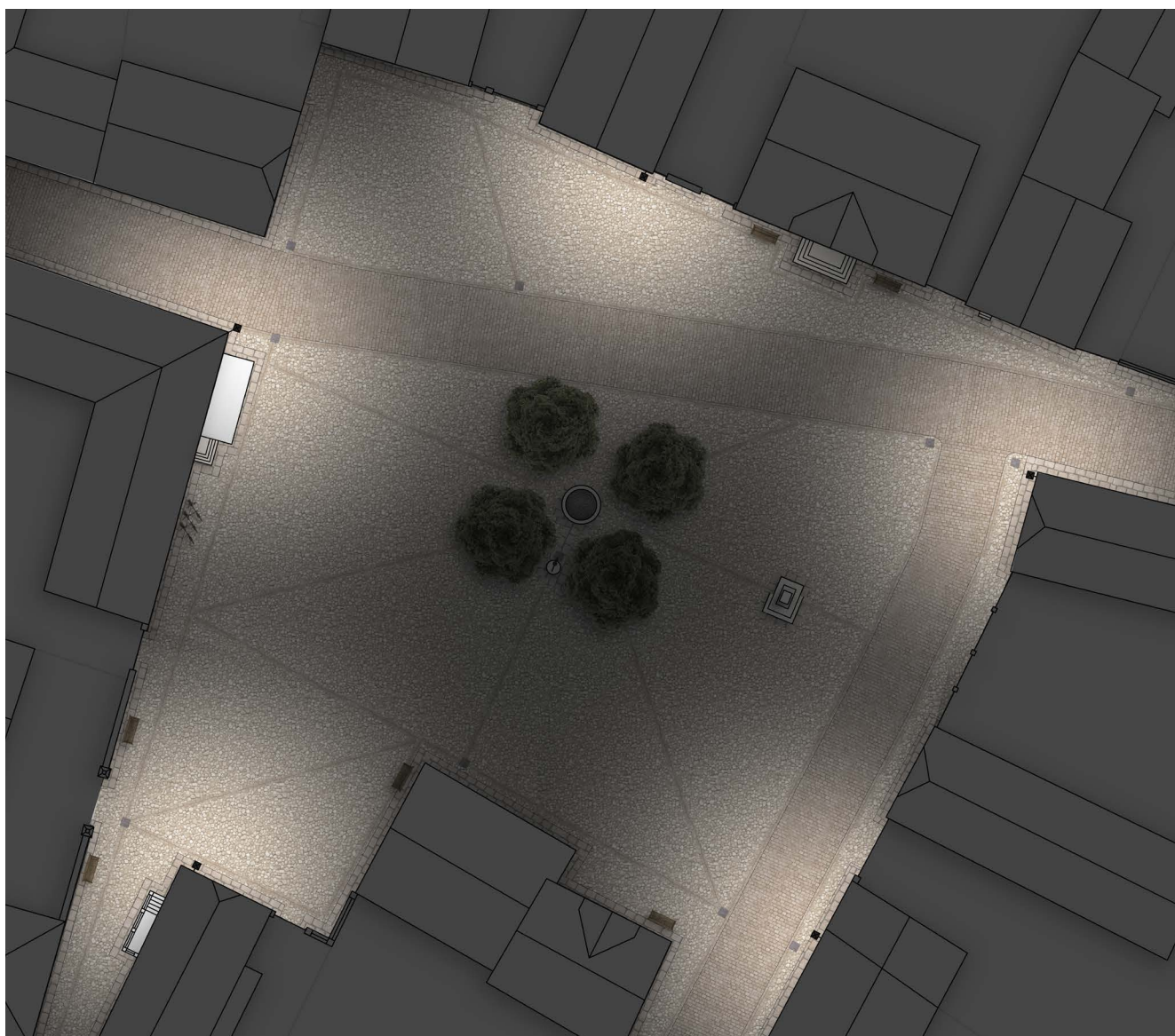

DETAIL V OKOLÍ KAŠNY
M 1:100

OSVETLENIE

Pris výbere osvetlenia sme sa inšpirovali pôvodnými lampami na historických fotografiách Stvolínek, ako aj dochovanými starými lampami v niektorých okolitých dedinách. Následne ich rozmiestnenie po návsi vychádza z jedoduchej logiky - aby boli osvetlené všetky štyri vstupy na náves a aby bola osvetlená hlavná cesta.

OBNOVA FASÁD

Súčasťou projektu je aj hypotetická obnova pôvodného výrazu fasád domov na návsi. K ich rekonštrukcii bolo treba zhromaždiť a vyhodnotiť dochované historické fotografie a pohľadnice všetkých budov na návsi, čo sa nám aj podarilo. Pri každej fasáde bola snaha dostať sa do najstaršej jasne preukázateľnej podoby.

Samozrejmosťou bol návrat ku tradičným špaletovým oknám, dverám, bránom a ohradným zídкам a plotom. Pôvodnú farebnosť fasád sa z čiernobielych historických záberov nepodarilo odhaliť, ale použili sme teda rôzne prírodné odtiene hlavne pieskovej a okrovej. Vzorom nám taktiež boli dochované fasády v dedinách v regióne.

POHLÁDY NA FASÁDY
M 1:200

POHLÁDY NA FASÁDY
M 1:200

